

ŽODIS SKAITYTOJUI

XXI amžiuje susiduriame su vis labiau ryškėjančiais mus supančios aplinkos pokyčiais ir gamtinių ekosistemų degradacija. Oro, vandens ir dirvožemio tarša, biologinės įvairovės mažėjimas, derlingojo dirvožemio sluoksnio erozija ir klimato kaita – ateities iššūkiai, o dabarties realijos.

Lietuvoje, kaip ir daugelyje kitų valstybių, dėl intensyvios ir chemizuotos žemdirbystės, monokultūrų auginimo, sėjomainos principų ignoravimo ryškėja opi problema – derlingojo dirvožemio sluoksnio būklės prastėjimas ir erozija. Mūsų šalyje vyrauja dirvožemiai, turintys tik iki 2 proc. organinės medžiagos, vadinamojo humuso, o humusas yra pagrindinė dirvožemio sudedamoji dalis, užtikrinanti derlingumą, tinkamą struktūrą, drėgmės sukauptimą, erozijos stabdymą ir kitus dirvožemio parametrus. Nenuostabu, kad nuolat auginant augalus ir išvežant biomasę iš dirbamų laukų, humuso kiekis mažėja, todėl reikia ieškoti kaip jį atstatyti arba padidinti. Turime suprasti, kad dirvožemis plačiąja prasme yra milžiniška organinės anglies saugykla, kuri prisideda prie klimato kaitos padarinių švelninimo: kuo daugiau anglies sukaupiama dirvožemyje, tuo mažiau jos lieka atmosferoje „šiltnamio“ efektą sukeliančių dujų pavidalu. Todėl dabar, kaip niekada anksčiau, reikalingas tvarus požiūris į dirvožemio kokybės palaikymą ir gerinimą; derlingas dirvožemis – pagrindinis Lietuvos, kaip agrarinės valstybės turtas, prie kurio išsaugojimo ir puoselėjimo turi prisidėti kiekvienas!

Aplinkosauginiu požiūriu viena priimtinausių dirvožemio gerinimo priemonių yra jo praturtinimas kompostu. Komposto gaminimas sprendžia labai daug ekologinių problemų: tinkamai sutvarkomos biologiškai skaidžios atliekos, mažiau jų patenka į sąvartynus, užkertamas kelias nekontroliuojamam atliekų puvimui, filtrato susidarymui, požeminio vandens taršai, metano dujų išskirimui į atmosferą ir t. t. Kompostas – puiki natūrali trąša, kuri visiškai gali pakeisti mineralines trąšas dirvoje, juolab kad gausus mineralinių trąšų naudojimas sukelia vandens telkinių eutrofikaciją dėl azoto ir fosforo pertekliaus išplovimo, su mineralinėmis trąšomis į dirvą patenka kai kurie sunkieji metalai.

Nuo pat įsteigimo pradžios viena iš pagrindinių VŠĮ „Grunto valymo technologijos“ veiklos kryptių yra visuomenės švietimas aktualiais aplinkos apsaugos klausimais. Pastaruoju metu dirbdami dirvožemio gerinimo srityje ir atlikdami įvairius bandymus įsitikinome, kad kompostavimas – specialių žinių ir patirties reikalaujantis procesas, labai besiskiriantis nuo per ilgą laiką susiformavusio visuomenės supratimo. Siekdami, kad kuo daugiau Lietuvos gyventojų tinkamai tvarkytų bioskaidžias atliekas ir gamintų vertingą kompostą, rekomenduojame perskaityti Austrijos klimato apsaugos premijos laureato Gerald Dunst praktinę knygą, kurioje, pasitelkiant ilgametę patirtį, išsamiai ir aiškiai aprašomi visi kompostavimo principai, metodai ir kita informacija, kuri bus naudinga ne tik profesionalams, bet ir ūkininkams bei sodininkams.

Ši knyga išleidžiama minint VŠĮ „Grunto valymo technologijos“ 20-ies metų veiklos jubiliejų.

VŠĮ „Grunto valymo technologijos“